

ชื่อวิทยานิพนธ์ : วิธีการประยุกต์ใช้คำสอนเรื่องกตัญญูทเวทีกับวัยรุ่นในสังคมไทยปัจจุบัน
 ผู้วิจัย : พระอัครวิมล อภิชาโต (หิรัญยาภาวงศ์)
 ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาพระพุทธศาสนา)
 คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์
 : ดร.พีรพงษ์ มาลา
 พธ.บ., ศศ.ม., Ph.D.(Philosophy)
 : พระมหาธนรัฐ ภูมิเมธ
 พธ.บ., ร.บ., M.A., M.Phil., Ph.D.(Buddhist Studies)
 วันสำเร็จการศึกษา : ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๙

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาคำสอนเรื่องความกตัญญูทเวทีกในพระพุทธศาสนาและปัญหาการแสดงความกตัญญูทเวทีกของวัยรุ่นในสังคมไทยปัจจุบัน เพื่อเสนอวิธีการประยุกต์ใช้คำสอนเรื่องกตัญญูทเวทีกกับวัยรุ่นในสังคมไทยปัจจุบัน

ผลการศึกษาพบว่าคำสอนกตัญญูทเวทีกในพระพุทธศาสนานั้นพระพุทธเจ้าตรัสสอนไว้ในลักษณะเป็นสัญลักษณ์ของคนดี กล่าวไว้ในลักษณะยกย่องสรรเสริญเป็นบุคคลจำพวกหนึ่งที่หาได้ยากในโลกอรรธาธิบายถึงพฤติกรรมที่ดีทางกาย ทางวาจา และมโนธรรมความตระหนักรู้ทางใจมีสาระสำคัญอยู่ที่การรับรู้ในบุญคุณอุปการะของบุคคลและการตอบแทนคุณูปการแก่บุคคล โดยการประพฤติจริยธรรมในทางพระพุทธศาสนาเพื่อตอบแทนคุณดังกล่าวชนบทรอบเนินประเพณีและวัฒนธรรมของไทยนั้นสืบเนื่องมาจากพระพุทธศาสนาโดยมีความกตัญญูทเวทีกเป็นแนวคิดพื้นฐานกรอบแนวคิดดังกล่าวได้ถูกถ่ายทอดแก่บุคคลจากรุ่นสู่รุ่นจนถึงปัจจุบัน

สภาพและปัญหาการแสดงความกตัญญูทเวทีกของวัยรุ่นในสังคมไทยปัจจุบันพบว่าสภาพแวดล้อมของปัญหามีหลายส่วนเกี่ยวเนื่องกันอยู่ สัมพันธภาพระหว่างบ้าน วัดและโรงเรียน ความเกื้อกูลช่วยเหลือระหว่างกันขาดหายไป วัยรุ่นเติบโตขึ้นมาโดยไม่รู้ว่าอะไรคือจริยธรรม ศีลธรรมหรือกรอบการประพฤติแนวปฏิบัติในทางพระพุทธศาสนาความเสื่อมทางด้านความประพฤติศีลธรรมและคุณธรรมที่เกิดขึ้นกับวัยรุ่นไทยนั้น มีจำนวนไม่น้อยที่ได้เห็นห่างจากคำสอนของพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นหลักที่พึงและที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ส่วนมากไม่เห็นประโยชน์ของธรรมะแต่เห็นเป็นเรื่องน่าเบื่อหน่าย คุณค่าความสำคัญทางศาสนา เช่นการทำบุญ เป็นสิ่งที่วัยรุ่นให้ความสำคัญในระดับปานกลาง ปัญหาการแสดงความกตัญญูทเวทีกของวัยรุ่นในสังคมไทยปัจจุบันนั้น มีอยู่สองส่วนที่ควรพิจารณาเป็นสำคัญ

วัยรุ่นที่ได้รับการเลี้ยงดูจากครอบครัวที่รักและเอาใจใส่ ที่เข้าใจในกตัญญูทเวที่อยู่พอสมควรในระดับจริยธรรมซึ่งเป็นวัยรุ่นกลุ่มใหญ่ผลวิจัยระบุ ๓ ใน ๔ ของวัยรุ่นไทยยังให้ความสำคัญกับครอบครัวและความกตัญญูทเวที่

วัยรุ่นที่เติบโตมาจากครอบครัวที่มีการเลี้ยงดูแบบควบคุมและการเลี้ยงดูแบบตามใจซึ่งยังมีอยู่มากในครอบครัวไทย มีแนวโน้มทำให้เกิดปัญหาด้านความเครียด หดหู่ ซึมเศร้า และความขัดแย้งในตัวของวัยรุ่นเอง และครอบครัวที่เลี้ยงดูแบบทอดทิ้งถือเป็นรูปแบบการเลี้ยงดูที่มีแนวโน้มก่อให้เกิดปัญหากับวัยรุ่นมากที่สุด วัยรุ่นได้รับผลกระทบคือขาดความอบอุ่น และมีปัญหาหลายอย่างตามมา

การประยุกต์ใช้คำสอนเรื่องกตัญญูทเวที่กับวัยรุ่นในสังคมไทยปัจจุบันต้องใช้ระยะเวลาในการสร้างความสำนึกตระหนักรู้ ซึ่งเกิดจากพฤติกรรมการดูแลเอาใจใส่ของมารดาบิดาผู้ปกครอง และครูหากขาดความรัก ความอบอุ่น และความไว้วางใจกตัญญูจะเกิดขึ้นได้น้อยหรือไม่เกิดขึ้นเลย และในการที่จะทำให้เกิดเป็นรูปธรรมสัมผัสได้โดยวัยรุ่นแสดงกตเวทีก่อมนั้นหลักการคิดแบบโยนิโสมนสิการสามารถนำมาปรับใช้ในการประยุกต์คำสอนกตัญญูทเวที่ได้เป็นอย่างดี รวมกับรายละเอียดการอบรมส่งเสริมตามหลักไตรสิกขา การฟังและปฏิบัติธรรม การให้วัยรุ่นคิดออกแบบและได้ปฏิบัติ โดยการจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม ล้วนมีความสำคัญอย่างมากที่จะทำให้ความตระหนักรู้กตัญญูเกิดเป็นรูปธรรมขึ้นมา

Thesis Title : An Application of the Concept of Gratitude for the Teenager
In the Current Thai Society

Researcher : Phra Akkhravin Abhijāto (Hiranyaphaphong)

Degree : Master of Arts (Buddhist Studies)

Thesis Supervisory Committee

: Dr. Peerapong Mala
B.A. (Philosophy), M.A. (Ethics), Ph.D.(Philosophy)

: Dr. Phramaha Thanarat Ratthamedho
B.A., B.Pol.Sc, M.A., M.Phil, Ph.D. (Buddhist Studies)

Date of Graduation : March 20, 2016

ABSTRACT

The aim of this research is to study the applied method of teaching the gratitude for the teenager in current Thai society. This research studies form social phenomena which appears on gratitude of Thai teenager in present. The objectives of this research are (1) to study the teaching of gratitude in Buddhism (2) to study the problem of gratitude of teenager in current Thai society and (3) to present an applied method of teaching the gratitude for the teenager in current Thai society.

The result of research was found that the teaching of gratitude in Buddhism was taught by the Buddha as symbol which means the symbol of good person. Sometimes, the gratitude was taught by the Buddha as praised person and an important person in this world. Moreover, such person should be good by body, speech and mind. One should realize obligation and requite any person who had been supported before. To do this became culture and tradition in Thai society which traced from Buddhism. This idea was inherited from generation to generation since today.

The problem of gratitude of teenager in Thai society finds that various problems connect each other. The relation between family, monastery and school was loosen. The teenager grows without knowing the meaning of moral and ethics even the way of practice in Buddhism. Many teenagers who decline from moral and ethics also rejects the teaching of Buddhism which can be the principle and spiritual belief. Presently education cannot teach the teenager to understand themselves but teach how to addict materialism. A few teenagers are interested in the teaching of Buddhism. Most of them believe that the Buddhist teaching is useless and boring. The religious value such as merit making is a middle belief for the teenagers.

The problem of gratitude of teenager in Thai society should be considered in 2 points. For the former, the teenagers who brought up by warmly family can realize the gratitude in good condition. This group is majority. The result shows that three-quarter of Thai teenager pays attention on family and gratitude.

For the latter, the teenagers who brought up by controlling family and uncontrolling family, mostly in Thai society, can suffer from stress, dismal, depress and conflict themselves. The teenagers who brought up with abandoned condition mostly can experience problems. The result from this condition makes them lack of warmth and create various problems.

The applied method of teaching the gratitude for the teenager in current Thai society shows that the gratitude is one kind of abstract and consists of many conditions. To realize the gratitude must be take long time. Parents and teachers should kindness take care teenager in many ways. Without them such moral cannot appears to the teenagers' mind. And, to realize the gratitude parents and teachers should teach them on proper attention (Yonisomanasikara). This principle can apply for the teaching of gratitude. Besides, the Threefold Training (Sikkha) also should be trained together. Listening and Meditated practise are also very important for them. To make them design and following their idea on volunteer work for public is very important for them to realize the gratitude and practice it.